

ПОРІВНЯННЯ СТРУКТУР АРХАЇЧНОГО ТА СУЧАСНОГО МІФІВ

Позняк О. Ю.

студент III курсу кафедри філософії

*Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

В архаїчному типі мислення міф відігравав роль складної символічної структури. Ця структура трималася, не лише на тому що існувала співвідносність між формою та змістом міфологічного меседжу, але й була наявною дієвістю цієї структури у схематизуванні людиною реальності. Людина жила у відповідності до створених міфів та керувалася ними в повсякденні. Щодо міфологічних конструктів, які пояснювали дійсність та процесів, які відбувалися довкола людини не було жодного сумніву. Міфологічні образи, що базувалися на метафоричних конструктах, були невідривні від самого предмету до якого вони належали. Так, дух зерна був невіддільним від самого зерна, а дух лісу не викорінювався з лісу, якому він належав. Ця схематизація перших найпростіших міфологічних форм, яка поступово ускладнюється та трансформується. Трансформація була пов'язана з тим, що мислення ускладнювалося, а міфологеми обростали більш складною системою змістів та символізму. Так, ритуальне вбивство людини, яке в архаїці дуло жертвою богам заради благ типу дощу в засуху, вдалої охоти племені тощо, поступово перетворюється на «обожествлення» завдяки жертві: жертва стає божественною, святою.

У одного з фахівців з питань міфології та міфу, а саме у Джозефа Кемпбелла ми можемо знайти таку собі структуру міфу. Вона більше характерна для архаїчних структур. Власне у цій структурі є співмірність між зовнішньою формою міфу та змістом, який він заповнений. Вони дійсно є нерозривними, що власне і формує міцну опору до так званого мономіфу. Мономіф – це свого роду шлях героя, який є типовим кожній міфологічній системі (давньогрецька, скандинавська міфологія тощо). На мапі цього шляху є герой, який долає однотипні перепони.

Якщо мономіф є свідченням того, що людина йдучи шляхом героя, формує власне уявлення про світ, виводить для себе певну картину

світу. То, сучасна людина йде шляхом навпаки. Вона бере пусті форми міфоструктури та в довільній формі заповнюючи їх смислом намагається приміряти щодо ситуації. Звісно, це є дещо спотвореним процесом, який нівелює саму ідею міфу. Хоча, тут варто пам'ятати, ще й про специфіку сучасного міфу. Насамперед, можна говорити про десакралізацію всього міфопоетичного процесу. В сьогоднішній можна говорити про все що завгодно в контексті міфу, про його ідеологічність, споживчу вартість, однак не про священність. Жорж Батай, до прикладу, говорить, що за таких умов він стає безкорисним, непродуктивним та чужорідним/hétérogénéité. Навіть, коли людина намагається надати йому духовності та фльору чогось таємничого. На думку інтелектуала найбільш блюзнірським є те, що втягуючи в сьогоднішній міфи, які мали цінність та сакральність, людина надто їх збочує: ставить на один рівень зі сміттям, нісенітницею, надмірністю, безумством тощо. Тому простіше для сучасності просто продукувати симулякри міфів, що відповідають «нормальним» запитам «нормального» суспільства.

Власне з розвідок Ж. Батая ми можемо дізнатися, що існує величезний розрив між архаїчним міфом та міфом сьогоднішнього, але при цьому інтелектуал залишає шанс самому міфу. Міфу властива деяка насильницька динаміка, метою якої є прагнення до повернення та відновлення цілісності. Violation або ж насильницьке порушення меж, що виривають його з цілісної структури.

Література

1. Campbell J. The Hero with a Thousand Faces (Collected Works of Joseph Campbell). Hardcover, 2008. 432 p.
2. Bataille, G. Inner Experience. Intersections: Philosophy and Critical Theory, New York Press, NY., 2014. 317 p.
3. Tolkien, J. R. R. On Fairy-stories, Hardcover, New York, 2008. 340 p.